

Valgklage fra Anne Bach Waagstein i forbindelse med Europa-Parlamentsvalget den 9. juni 2024

Fra Anne Bach Waagstein, København, har Indenrigs- og Sundhedsministeriet modtaget vedhæftede e-mail af 9. juni 2024, hvori Anne Bach Waagstein har klaget over en tilforordnet vælgers neutralitet i Københavns Kommune.

Klageren har i den forbindelse oplyst følgende:

"Jeg skulle i dag stemme ved EP-valget på Bellahøj Skole, og ankom mellem 10.30 og 11, vil jeg tro.

Det var en venlig og smilende mand/frivillig der tog imod alle borgere ved døren - men han havde et meget stort og markant (tilsyneladende nyindkøbt) Palæstina-tørklæde på, der dækkede halvdelen af overkroppen.

Det gjorde mig vred og utryg, og jeg synes det giver mangel på neutralitet omkring valg handlingen. For mig var det et klart politisk signal.

To problemer i mine øjne:

- Jeg var på vej i boksen for at stemme på et lidt "woke" parti, men blev så provokeret af den frivilliges signal, at jeg fik lyst til at stemme noget andet end det, jeg havde besluttet mig for.

- Jeg var på Vega på Kvindernes Kampdag den 8. marts, hvor aktivister "hackede" og smadrede arrangementet. Maksimalt utrygt. Jeg fik samme uro i kroppen her. Min mands familie er i øvrigt jøder, og mit navn klinger også jødisk - det er svære tider, som kræver balance. Jeg blev utryg.

Dette blot lidt feedback til jer fra en borger.

Jeg ved ikke om den frivilliges påklædningssignal var tildigtet, men det fremstod desuagtet meget lidt neutralt."

Københavns Kommune har i anledning af klagen ved vedhæftede e-mail af 11. juni 2024 oplyst følgende:

"Københavns Kommune er ikke bekendt med, at situationen er fundet sted da hverken valgsekretæren eller valgstyrelsen på valgstedet kan genkende situationen.

De tilforordnede på valgstederne i Københavns Kommune informeres klart og tydeligt om, at det ikke er tilladt at bære valgagitorisk beklædning i forbindelse med stemmeafgivningen. Dette oplyses både i de skriftlige vejledninger til de tilforordnede og mundtligt på valgstederne inden valget ringes ind.

Derfor er det også yderst beklageligt, hvis en borger alligevel har oplevet,

at en tilforordnet har båret beklædning med et tydeligt politisk symbol. Københavns Kommune kan kun beklage, at en tilforordnet på Bellahøj skole er gået imod de anvisninger, som valgsekretæren har givet til alle tilforordnede.”

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har sendt kommunens udtalelse i høring ved Anne Bach Waagstein den 12. juni 2024. Anne Bach Waagstein har ikke besvaret ministeriets høring.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet kan i den anledning oplyse, at følgende fremgår af § 25, stk. 1, i Europa-Parlamentsvalgloven (lovbekendtgørelse nr. 5 af 8. januar 2024):

”§ 25. Afstemning på valgdagen og forberedelsen hertil finder sted efter reglerne i § 44 og kapitel 7 i lov om valg til Folketinget med de afvigelser, der følger af, at der ikke kan opstilles kandidater uden for partierne, jf. dog stk. 2-4.
Stk. 2-6. [...]”

Indenrigs- og Sundhedsministeriet kan desuden oplyse, at følgende fremgår af § 50 i kapitel 7 i folketingsvalgloven (lovbekendtgørelse nr. 4 af 8. januar 2024):

”§ 50. Valgstyrerne kan bestemme, at der i stemmelokalet foruden de personer, som forestår afstemningen, kun må opholde sig vælgere, der skal afgive stemme. Endvidere kan valgstyrerne begrænse antallet af tilstedeværende vælgere, når ordensmæssige hensyn kræver det. Valgstyrerne påser, at vælgerne ikke udsættes for valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i valglokalerne eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil. De tilstedeværende skal i øvrigt rette sig efter valgstyrernes anvisninger.”

Af Indenrigs- og Sundhedsministeriets vejledning nr. 9106 af 28. februar 2024 om afholdelse af Europa-Parlamentsvalg søndag den 9. juni 2024 fremgår af pkt. 7.6 bl.a. følgende om valgagitation m.v. på afstemningsstederne:

”Valgstyrerne skal sørge for, at vælgerne ikke bliver udsat for valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i valglokalerne eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil, se folketingsvalglovens § 50, 3. pkt.

Påbuddet for valgstyrerne om at sørge for, at vælgerne ikke bliver udsat for valgagitation, gælder efter bestemmelsen også enhver anden form for holdningsmæssig påvirkning. Bestemmelsen er en kodificering af de almindelige valgetlige grundsætninger om neutralitet med hensyn til de ydre omstændigheder ved valghandlingens afvikling. Forbuddet mod valgagitation og anden holdningsmæssig påvirkning af vælgeren indebærer således, at der ikke må uddeles materiale eller hænges valgplakater op eller på anden måde udøves egentlig valgagitation i de nævnte lokaliteter eller de umiddelbare adgangsveje hertil, f.eks. gange, trapper samt efter omstændighederne skolegårde o.lign., se nedenfor.

Endvidere må materiale, der ganske vist ikke agiterer for et bestemt synspunkt i forbindelse med aktuelle politiske spørgsmål eller giver udtryk for en bestemt politisk holdning eller lignende, men som udsætter vælgeren for holdningsmæssige påvirkninger, ikke være fremlagt eller ophængt i valglokalet eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil. Heller ikke oplysende materiale om emnerne for valget eller om aktuelle politiske spørgsmål må være fremlagt eller ophængt i valglokalet eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil.

Der vil kunne være tale om valgagitation, hvis der i valglokalerne er ophængt bannere, plakater m.v. for hjælpeorganisationer o.lign., hvis de pågældende organisationer har været aktive i valgkampen. Som et eksempel kan nævnes, at der ved folkeafstemningen den 3. december 2015 om omdannelse af retsforbeholdet til en tilvalgsordning var et afstemningssted, hvor der inden og på afstemningsdagen hang et banner for Red Barnet, der havde været aktive i ”Ja”-kampagnen i forbindelse med

folkeafstemningen. Der var med banneret således tale om valgagitation, hvorfor banneret skulle fjernes omgående. Valgstyrene skal således være opmærksomme herpå og på allerede ophængte bannere m.v. på afstemningsstederne.

Forbuddet gælder enhver form for holdningsmæssig påvirkning af vælgeren, uanset mediet hvorved eller måden hvorpå eller personen hvorfra den holdningsmæssige påvirkning finder sted. Holdningsmæssig påvirkning via kommunens eller valgstyres eller tilfornedede vælgeres tændte elektroniske medier (tv, computere, mobiltelefoner, smartphones og tablets m.v.) er omfattet af forbuddet.

[...]

Derimod må valgstyrere og tilfornedede vælgere samt kommunalt ansatte, der deltager i afviklingen af afstemningen, overhovedet ikke bære politiske emblemer, mærkater eller lignende. De må heller ikke bære mærkater, emblemer eller lignende, der agiterer for et bestemt synspunkt i forhold til aktuelle politiske spørgsmål eller i øvrigt giver udtryk for en bestemt politisk holdning eller lignende. En nål med FN's Verdensmål eller den gule sløjfe (»Støt vore soldater«) må anses for en sådan holdningsmæssig manifestation.

Det er ikke i strid med bestemmelsen at bære dannebrogsemler eller lignende eller at flage med dannebrogflag. Det er derimod i strid med bestemmelsen at bære emblemer m.v. med EU-flaget eller det ukrainske flag eller at flage med disse flag på valgstederne, idet sådanne emblemer og flag ikke vil fremstå som politisk neutrale.”

Indenrigs- og Sundhedsministeriet kan i forlængelse af ovenstående oplyse, at det altid vil være en konkret vurdering ved det enkelte valg og det enkelte valgsted, hvad der udgør valgagitation. Efter ministeriets opfattelse må valgstyrere og tilfornedede vælgere m.v. ikke bære tøj med statements om politiske emner. Dette omfatter også statements om igangværende konflikter, herunder Israel/Palæstina, uanset om der i det pågældende statement indgår en konkret stillingtagen til emnet eller ej.

Efter en helhedsvurdering af ovenstående er det Indenrigs- og Sundhedsministeriets vurdering, at det er i strid med reglerne om valgagitation, hvis en valgtilfornednet var iført det palæstinensiske tørklæde kaldet keffiyeh ved Europa-Parlamentsvalget den 9. juni 2024. Ministeriet har i den forbindelse navnlig lagt vægt på, at tørklædet i den aktuelle kontekst entydigt forbindes med den igangværende konflikt mellem Israel og Palæstina.

Med hensyn til klagen har Indenrigs- og Sundhedsministeriet noteret sig, at der er usikkerhed om sagens faktiske omstændigheder. Københavns Kommune har herunder oplyst, at hverken valgsekretæren eller valgstyrelsen på valgstedet kan genkende situationen.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har ikke mulighed for at oplyse klagen yderligere og kan derfor beklageligvis ikke afklare, om det var en tilfornednet vælger, der bar tørklædet, eller hvor længe forholdet stod på.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har noteret sig Københavns Kommunes oplysninger om, at kommunen har sikret, at de tilfornedede vælgere både skriftligt og mundtligt er orienteret om forbuddet mod valgagitorisk påklædning, samt at kommunen beklager, at en tilfornednet vælger er gået imod valgsekretærens anvisninger.

Københavns Kommunes udtalelse giver herefter ikke Indenrigs- og Sundhedsministeriet anledning til bemærkninger.

Klageren er herfra underrettet om, at sagen er oversendt til Folketinget.

Med venlig hilsen

Nikolaj Stenfalk

/Christine Boeskov